

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN EBA (EĞİTİMDE BİLİŞİM AĞI) VE CANLI DERS UYGULAMASINA YAKLAŞIMI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA: YALOVA ÖRNEĞİ

Kırkoğlu, S. (2021). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin EBA (Eğitimde Bilişim Ağı) ve Canlı Ders Uygulamasına Yaklaşımı Üzerine Bir Çalışma: Yalova Örneği. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 2(2), 40-45.

Geliş Tarihi: 15.06.2021

Kabul Tarihi: 20.11.2021

E-ISSN: 2717-9346

Saygın Kırkoğlu
Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi
19010200013@nevsehir.edu.tr
ORCID No: 0000-0000-0000-0000

ÖZ

Bu çalışmanın temel amacı Milli Eğitim Bakanlığının çeşitli branşlarda materyal geliştirmek ve ders içeriklerini zenginleştirmek için öğretmenler ve öğrenciler için kullanıma açtığı ilerleyen zamanlarda covid-19 salgını ve pandemi döneminin zorunlu kıldığı uzaktan eğitimde uygulanan canlı ders uygulamasını da içeren EBA (Eğitim Bilişim Ağı) hakkında Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri yansıtılmaya çalışılmıştır. 21. Yüzyılda teknoloji ve bilişim çok hızlı ilerlemiş eğitimde bu değişimden etkilenmiştir. Öğretmenlerin bilişim konularında bilgi sahibi olmaları ve yeterli düzeyde kullanabilmeleri önemlidir. Bu çalışmanın araştırma grubunu Yalova il merkezinde görev yapan 10 öğretmen oluşturmuştur Nitel araştırma yöntemi kullanılan çalışmada elde edilen veriler görüşme tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin EBA hakkında bilgileri kullanım düzeyleri ve EBA'ya bağlı canlı ders uygulamasına yaklaşımları görev süreleri, cinsiyet, kıdem derecelerine göre farklılık oluşturup oluşturmadığı araştırılmıştır. Yapılan bu çalışmada öğretmenlerin hepsinin EBA konusunda yeterli bilgiye sahip olduğu ancak kullanım sıklığı ve içeriğe hakim olma konusunda göreve yeni başlayan öğretmenlerin daha ileri düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca yine bu çalışmada EBA kullanımında ve canlı ders uygulamasında öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklar belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: EBA, Canlı ders uygulaması, Bilişim, Uzaktan eğitim.

A STUDY ON SOCIAL STUDIES TEACHERS' APPROACH TO EBA(Education Information Network) AND LIVE LESSON APPLICATION: YALOVA EXAMPLE

ABSTRACT

The Ministry of national Education develop materials and enrich lesson's contents of EBA Then make it available for students and teachers.

Teachers and students use EBA for distance education during pandemic period. The purpose of this study is expressing social studies teacher's opinions in the 21st century technology and Informatics have advanced very fast and education has been affected by this change. Teachers should have knowledge about informatics should use it. This is very important This study research group created by 10 teachers who are working in the center of Yalova for this study Qualitative Research method is used. The data were collected by interview technique. The data obtained were evaluated by content analysis. Research group search teacher's information and usage levels about EBA, terms of office gender, degrees whether it creates a difference in this study it was found that all of the teachers are more advanced about on frequency of use and mastery of content. Also in this study it was found that all of the teachers had sufficient knowledge about EBA. But it has been seen that new teachers are more on frequency of use and mastery of use and mastery of content. Also in this study the difficulties faced by teachers in the use of EBA and in the application of live lessons are stated.

Keywords: EBA, Live lesson application Information, Distance Learning.

GİRİŞ

21.yüzyılda hızla gelişen teknoloji beraberinde insan hayatında da ekonomik ve sosyal değişimlere de yol açmıştır. Bu değişimden etkilenen ve etkileyen eğitim ve teknolojidir. Teknoloji sayesinde ortaya çıkan yenilikler ve gelişmeler eğitim ortamlarına uyarlanmıştır. Teknolojinin hızlı gelişimi hayatımızı her yönüyle etkilemektedir. Bu değişim bizi bazı alışkanlıklarımızı değiştirmeye yöneltmektedir aynı zamanda çağı yakalama çabası bizi bu değişime zorlamaktadır.

Sürekli değişen ve gelişen dünyamızda eğitimin ve öğretimin çağın gereklerine uygun olması ülkeler için bir hedef kabul edilmiştir (Ateş, Çerçi ve Derman, 2015: 107). Bu yaklaşıma bağlı olarak hızla gelişen teknolojiyi eğitim ortamlarına uygun hale getirme çalışmaları hız kazanmıştır (Tüysüz ve Çümen, 2016: 281).

Teknoloji ve eğitimin birbirini etkilemesi ve bu etkileşim sonucu bağlarının kuvvetlenmesi yeni bir kavramında ortaya çıkmasına neden olmuştur :: "Eğitim Teknolojisi". Eğitim Teknolojisi, eğitim literatürüne 1960'larda ABD' de girmiş ve ülkemizde de yine bu tarihten itibaren kullanılmaya başlanmıştır (Akcengiz, 2012, s. 12). Burada eğitim teknolojisi ve öğretim teknolojisini kavramlarını açıklamak yararlı olacaktır. Yapılan çalışmalarda zaman zaman "eğitim teknolojisi" ve "öğretim teknolojisi" birbiriyle ilişkili olarak kullanıldığını görürüz (Yalın, 2009). Ders içeriklerinde teknoloji ve bilişimin kullanılması e-içerik olarak tanımlanmaktadır (Çiftçi, Taşkaya ve Alemdar, 2012).

Teknoloji imkânlarından faydalanmak adına ortaya çıkarılan EBA Projesi eğitimde kısıtlamaları kaldırma, kaliteyi ve niteliği artırma adına okullarımızda uygulanmaya başlanmıştır. Zamanımızda öğrenme ve araştırma arzusu artık okullar, sınıflarla ilgili değildir (Alabay ve Taşdelen, 2017).

EBA'nın bilişim ağ yapısı ve içeriği öğretmenleri ortak bir alanda buluşturmayı amaçlamış ve içeriği birlikte geliştirme imkânı bulmuşlardır. Ayrıca öğretmenler, mesleki gelişimlerine katkı sunmak amacıyla düzenlenen eğitimler sayesinde yeni bakış açıları kazanabilecekleri düşünülmektedir (EBA, 2016). EBA, içeriğinde ve yapısında raporlama olduğu için veli ve öğrencilerden dönüşler alması sayesinde eğitim kalitesini bu dönüşler sayesinde eğitimin kalitesini arttırabilecek içeriğe de sahiptir. Bu özelliği sayesinde eğitimin içinde kendisine daha geniş yer

bulacaktır. 2020 Mart ayında yaşanan Covid-19 salgınında da öğrencilerin eğitim-öğretimden kopmaması için canlı ders uygulaması yapılması derslerin bu platformda gerçekleştirilmek zorunda kalınması öğretmenlerin de EBA'yı kullanmaları özellikle pandemi döneminde canlı ders uygulamasını öğrenmeleri zorunluluk durumuna getirilmiştir.

Tüm bu açıklama ve gerekliliklerden yola çıkarak eğitim sistemi içinde kaçınılmaz hale gelen BİT (Bilgi ve İletişim Teknolojileri) sayesinde daha çağdaş, modern ve bilimsel bilgiler ışığında eğitim programlarının güncellenmesi ve geliştirilmesi söz konusu olabilmektedir. Eğitim programlarında beceri temelli öğretim yaklaşımı açısından baktığımızda öğrencilerden beklenen temel özelliklerden biri de teknolojiyi aktif ve etkin kullanmaları olmaktadır. Bu düşünceyle yola çıktığında, öğrencilerin en iyi şekilde eğitim almasında büyük öneme sahip olan öğretmenlerin de BİT(Bilgi ve İletişim Teknolojileri) konusunda kendini geliştirmiş ve aktifbir kullanıcı olması beklenmektedir. Çağın gerektirdiği bu mecburiyetten hareketle araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanım düzeylerinin belirlenmesi ve canlı ders uygulamasına yaklaşımları ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır.

1. YÖNTEM

1.1. Yöntem

Nitel araştırma yöntemi kullanılan bu çalışmada görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Görüşme tekniği sözlü iletişim yoluyla veri toplama yoludur. Görüşme esnasında ses kaydı alma, not tutma, kayıt alma kullanılmıştır. Araştırmada Yalova'da grev yapan 10 öğretmen seçilmiş araştırmaya katılan öğretmenler seçilirken kıdem, görev süresi, cinsiyet gibi özelliklerin farklılık taşımalarına özen gösterilmiştir. Görüşme tekniğinin önemi kişilerin tepkilerine, davranışlarına olası dış etkilere bağlı değişkenlere kısa yoldan ulaşma imkânı sağlar. Görüşmelerde öğretmenlerden izin alarak ses kaydı ve notlar alınmıştır. Bu durum araştırmacının dinlemesini söylenenleri olduğu gibi aktarmasını sağlamıştır. Yapılan görüşmede Yalova'da görev yapan 10 Öğretmen seçilmiş seçilirken cinsiyet, görev yaptığı süre, kıdemlerinde farklılaşmalara dikkat edilmiştir. Yöneltilen sorular daha önceden hazırlanmış, hazırlanan sorular katılımcıların EBAve canlı ders uygulaması konusunda duygu, düşünce ve ilgi düzeylerini sistemli şekilde ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

2. BULGULAR VE SONUÇLAR

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA ve canlı ders uygulaması hakkında görüşlerinin yer aldığı bu çalışmanın bulguları aşağıda belirtilmiştir.

Tablo.1 Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin EBA kullanım amaçları

Görüş	f
Canlı ders uygulaması	10
Materyal Kullanımı	9
Ödevlendirme	8
Öğrencilerle iletişim	3
Bilgi edinme	2

EBA kullanımı ile ilgili eğitim aldınız mı? Eğitimi yeterli buldunuz mu?

Öğretmen -1 EBA kullanımı ile ilgili bir eğitim almadığını içeriği kendisinin inceleyerek kullanmaya başladığını söyledi.

Öğretmen-5 EBA kullanımı ile ilgili eğitimi kısa olarak okuldaki bilişim teknolojileri öğretmeninden aldıklarını ancak bunun yeterli olmadığını dile getirdi.

Öğretmen-9 EBA ile eğitim uzun süre önce aldıklarını ancak bu eğitim alındığı zamanla şu anki içeriğin farklı olduğunu söyledi.

EBA iletişim ağında branşınızla ilgili bütün veriler hakkında bilgi sahibi misiniz?

Öğretmen-1 Evet. Sosyal bilgiler ile ilgili bütün veriler hakkında bilgim var. Yeni veriler yüklenip yüklenmediğini kontrol ediyorum.

Öğretmen-4 Hayır sadece işime yarayacak materyalleri indiriyorum. Diğer verilerle ilgilenmedim.

Öğretmenlerin cevapları değerlendirildiğinde EBA içeriğinde bütün öğretmenlerin haberdar olduğunu söylemek yanlış olmaz. Soruları cevaplayan öğretmenlerin yaş, kıdem, görev süresi dikkate aldığımızda göreve yeni başlamış olan öğretmenlerin içerik hakkında daha çok bilgi sahibi olduğunu görüyoruz. Görev süresi daha uzun olan öğretmenlerin EBA içeriği hakkında bilgi sahibi ancak daha çökkendi oluşturduğu materyalleri kullanmayı tercih ettiğini görüyoruz.

Sınıfta ya da pandemi döneminde uzaktan eğitimde EBA içeriğinden faydalanma sıklığınız nedir?

Öğretmen -6 Hemen hemen hiç kullanmıyorum. Kendi oluşturduğum arşivden faydalanıyorum

Öğretmen-7 Covid-19 salgını sebebiyle karantinada bulunan sınıf ya da öğrencileri ödevlendirme amacıyla kullanıyorum.

Öğretmen -1 Nadiren kullanıldığını belirtti.

Pandemi döneminde EBA üzerinden mi canlı ders atadınız yoksa canlı ders programında doğrudan mı ders başlattınız?

Öğretmenler bu soruya ilk pandemi döneminde programdan doğrudan ders başlattığını ilerleyen zamanlarda EBA üzerinde ders yaptıklarının belirtti.

EBA 'da derse hizmet edecek materyallere kolayca ulaşabiliyor musunuz?

Öğretmen-2 Evet kolayca ulaşabildiğini ifade etti.

Öğretmen -4 Evet. Ulaşabildiğini ancak ebada çıkan menünün daha sadeleştirilmesi gerektiğini söyledi.

Canlı ders uygulamasında ve EBA içeriğinde yaşadığınız zorluklar nelerdir?

Öğretmen-6 Canlı ders uygulaması sırasında internet kopmalarının yaşanması en büyük zorluğu olduğunu dile getirdi. EBA içeriğinde kullanılacak uygun materyallerin yerini bulmakta zorlandığı şeklinde ifade etti.

Öğretmen-2 Öğrencileri kontrol etmekte ve ders odaklanmalarını sağlamada güçlük çektiğini belirtti.

Canlı ders uygulaması ve EBA yı verimli buldunuz mu? Eksik yönleri sizce nelerdir?

Öğretmen-6 Canlı ders uygulamasını ve EBA' yı yeterli bulmadığını zaman zaman yoğunluktan girilemediğini söyledi.

Öğretmen-4 EBA' nın Sosyal bilgiler dersi için yeterli içeriğe sahip olmadığını ve internet bağlantısında sorunlar yaşadığını dile getirdi.

Öğretmen-9 Sosyal Bilgiler için içeriğinin daha zenginleştirilebileceğini söyledi.

Öğretmen-10 Ders içeriği bakımından slayt, video, animasyon gibi içeriklerin artırılması ya da eklenmesi gerektiğini vurguladı.

Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'nın faydalı olabileceği konusunda hemfikirler ancak içeriği yeterli bulmadıkları yapılan görüşmelerde ortaya konmuştur. İçeriğinin daha zenginleştirilmesi, bütün öğrenciler için ulaşılabilir olmasını önemli buldukları görülmüştür.

Canlı ders uygulamasında öğretmenlerin bağlantı sorunu, sitenin yoğunluğu gibi problemlere rağmen EBA üzerinde dersleri yapmayı tercih etmişler yapılan görüşmelerde bu durumu güvenlik, dersi yaptığına dair kayıt altına alma gibi durumlar olduğu belirtilmiştir.

3. TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırma sonunda öncelikle öğretmenlerin görüşleri alınarak EBA içeriğinin daha da zenginleştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Pandemi süresince zorunlu olarak uygulanan canlı ders uygulaması ve EBA uygulaması hakkında öğretmenlere hizmet içi eğitim verilebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili verilen hizmet içi kurslarda, bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretime entegrasyonu konusuna daha fazla ağırlık verilmelidir.

Bütün öğretmenlerin eşit şartlarda öğretim faaliyetlerini sürdürebilmeleri için okulların mevcut bilgi ve iletişim teknolojisi alt yapısındaki eksiklikler giderilmelidir.

Üniversiteler ve diğer kurumlar ile işbirliğinin geliştirilmesi sağlanabilir.

Gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin eğitim ortamında kullanımı konusunda bilimsel toplantıların düzenlenip katılımın sağlanması yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akcengiz, S. A. (2012). Öğretim teknolojilerinin kullanılma durumlarına ilişkin öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşleri (gazi eğitim fakültesi örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Alabay, A. (2015). Ortaöğretim Öğretmenlerinin ve Öğrencilerinin EBA(Eğitim Bilişim Ağı) Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma(Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: T.C.İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alabay A ve Taşdelen V. (2017). Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin eba (eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma, İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, 27-29.
- Alkan, C. (2011). Eğitim Teknolojisi, Ankara, 8.baskı, Anı Yayıncılık.
- Ateş, M., Çerçi, A., & Duman, S. (2015). "Eğitim Bilişim Ağında Yer Alan Türkçe Dersi Videoları Üzerine Bir İnceleme". SAÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 105-118.
- Çakmak, A. (2001). İlköğretim okullarında bilgisayar destekli öğretim(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Çiftçi, S.Taşkaya, S. M. ve Alemdar, M. (2012). Sınıf öğretmenlerinin fatih projesine ilişkin görüşleri. 11. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan sözlü bildiri, Rize.
- Hücüptan, M. L. (2006). Bilgisayar destekli öğretimin 6. sınıf sosyal bilgiler dersi öğrenci başarısına etkisi(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Kaya, N. (2008). Sosyal bilgiler öğretiminde interaktif (etkileşimli) bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- San, M. B. (2002). İlköğretim 4. sınıf sosyal bilgiler dersinde (yakın çevremiz ünitesi) bilgisayar destekli öğretimin başarısına etkisi (erzurum-ılıca örneği)(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Tüysüz, C., & Çümen, V. (2016). "Eba Ders Web Sitesine İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri". Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(3), 278-296.
- Yalın, H. İ. (2009). Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (21. basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünal, S. ve Kürüm, E.Y. (2009). Eğitim Teknolojisine Giriş, Ankara, Pelikan Yayıncılık.